

LEUVEN ORGELT

ZEKER NIET TE MISSEN

Volledige **jaaragenda**
Leuven Orgelstad
Leuven Orgelt & Beiert
op 19 mei

Elke week tekenen ze present, de trouwe bezoekers van de marktconcerten in de kapel van Romaanse Poort. Maar wat weten we van hen?

André Montald

DE ORGELREDDER

Een origineel Hammondorgel uit 1937 werd nieuw leven ingeblazen door André Montald. Een verhaal van weerstanden, lasnaden en ander technisch vernuft.

André Montald is een graaggeziene bezoeker van de vrijdagse middagconcerten van Leuven Orgelstad. Goedlachs, welbespraakt én... met een licht Gentse tongval.

De naam Montald zal bij sommige Leuvenaars wel een belletje doen rinkelen. De Gentse kunstschilder Constant Montald schilderde in 1934 voor de vernieuwde Leuvense schouwburg twee decoratieve doeken. Eén doek, met een diameter van 9,25 m, is opgehangen tegen het pla- ▶



‘Ik heb altijd
gehouden van
orgelmuziek’

André Montald voor het orgel van de kapel van de Romaanse Poort.

fond, het andere doek, 11 bij 2 meter, prijkt als fries boven het toneel. Die kunstschilder is de grootoom van André Montald. "Ik herinner me nog goed een bezoek samen met mijn vader aan Constant. Het was begin jaren 40, ik was toen zowat 7 jaar. Vandaag heet zijn woonst van toen nog steeds de Villa Montald in Sint-Lambrechts-Woluwe".

André Montald bezoekt op vrijdagmiddag vaak de orgelconcerten, maar vertelt ons nog veel liever zijn boeiend verhaal van een bijzondere orgelvondst.

"Ik ben zelf vrijwilliger bij HistarUZ, de erfgoedcollectie die de evolutie van de medische wereld en de Leuvense universitaire ziekenhuizen toont. Een deel van die verzameling staat in de kapel van de Sint-Elizabeth-verpleegsterschool aan de Kapucijnenvoer".

Zo'n drie jaar geleden werd in een hoek van die kapel onder een dik doek een muzikale vondst gedaan: een

origineel Hammondorgel met twee klavieren en een pedaal, gebouwd in 1937. Het orgel was in onbruik geraakt. Zou het ooit nog muziek kunnen maken, was de vraag die professor-oogarts Luc Missotten aan André Montald stelde.

"En dan begon ik mij echt te amuseren", lacht Montald. "Want dan werd de elektrotechnicus in mij wakker. Ik luister wel graag naar muziek, maar meer nog dan muziek interesseert elektronica mij".

"Een Hammondorgel goed en wel", vertelt André Montald. "Maar we hadden geen luidsprekers. We zijn dan op zoek gegaan en hebben één luidspreker aangetroffen op het doksaal van de kapel. Dit orgel dateert van 1937 en toen was er maar één speaker bij zo'n Hammondorgel. In 1939 werden de Leslie-speakers op de markt gebracht. Aanvankelijk weigerde Hammond die, maar iedereen die op een Hammond speelde kocht zo'n box bij de firma Leslie". ▶



Luc Ponet test het Hammondorgel na de verhuis naar de slagwerkklass van het Conservatorium.



"Zo'n oldtimer vergt behoorlijk wat herstellingen."

CULTUURSCHEPEN DENISE VANDEVOORT:

"VOORAL EEN VERRIJKENDE ERVARING"

"Dat Hammondorgel is een heel fijne aanvulling op alle instrumenten die we al hebben in het conservatorium. Het is een verrijkende ervaring voor onze leerlingen om op diverse instrumenten te leren spelen. Niet elk toetseninstrument is hetzelfde. Bovendien heeft het Hammondorgel op zich ook zijn eigen muziek gegenereerd en nu kan dat allemaal gespeeld worden. Het brengt niet enkel vaardigheden mee, maar ook een extra muzikale beleving. Het is niet bedoeld als muse-

umstuk, maar er wordt ook daadwerkelijk op gespeeld".

Denise Vandevooort betoont tevens daar dank aan het UZ Leuven, dat het Hammondorgel aan het SLAC/Conservatorium in bruikleen geeft. "We worden geen eigenaar, maar we mogen er wel gebruik van maken. En dat is prachtig, toch?!"

Hoogtepunt

"De dag 'Leuven Orgelt en Beiert' op 19 mei moet een hoogtepunt worden van wat we

sinds jaren aan het opbouwen zijn met Leuven Orgelstad. Het begint echt op te vallen dat er talrijke liefhebbers zijn van orgelconcerten. Als je de groeiende opkomst bekijkt van de Markconcerten die we op vrijdag in de kapel van de Romaanse Poort organiseren, dan stemt dat enkel maar tot blijdschap".



Bij de verhuis van het orgel door de stadsdiensten was ROB-tv ook aanwezig. Foto's S. G.

Maar drie jaar geleden, bij de verhuis van de grote elektrodynamische luidspreker, met ingebouwde versterker liep het mis. "De werklieden hebben het ding van de trap laten vallen en de oude lampen waren stuk. Ik dacht die lampen makkelijk te kunnen vinden, maar dat liep niet van een leien dakje. Bovendien was de oude transformator uitgelopen en lag hij in kortsluiting".

"Ik had nog een oude transistorversterker van 60 watt en heb zelf een interface ontworpen, zodanig dat die voeding kan geven aan de luidsprekers en terzelfdertijd een aanpassing doet van het signaal van de buizenversterker naar de transistor. Dat klinkt voor de leek wellicht als onbegrijpelijk technisch, maar het heeft gewerkt".

Een oude boom verplanten

Maandag 16 april 2018 was een merkwaardige dag voor André. "Tja, ik was al vroeg wakker die dag. Dan stond de verhuis gepland van het historisch Hammondorgel van de kapel uit de verpleegsterschool naar het Conservatorium.

"Zo'n transport blijft altijd een risico", vertelt André Montald verder. "Het is als een oude boom verplanten. Maar ik denk dat alles goed verlopen is. Ik moet toegeven dat ik nerveus was op de avond voor de verhuis. De klank zou het wel doen, maar de elektronica... Na het transport heb ik het hele instrument grondig onderhanden genomen en het speelt opnieuw prima".

“Na het transport heb ik het hele instrument grondig onderhanden genomen en het speelt opnieuw prima.”

"Ik heb alle weerstanden, die van voor de Tweede Wereldoorlog dateerden en die verlopen waren in waarde, vervangen. In die originele oude buizenversterker ontdekte ik een barstje in een oude soldeerlas. Door de verhuis was dit erger geworden. Nu is die oude elektronica terug in orde. Ik heb bovendien een elektronenbuis (oude type 57) vervangen door een ietwat beter doch zelfde type uit die periode vóór WOII."

Papa Montald speelde piano en soms ook orgel

"Wees gerust, ik heb altijd wel gehouden van orgelmuziek, omdat mijn vader piano speelde. Maar als we in een kerk kwamen en de deur

naar het doksaal stond open, dan ging hij boven op het orgel spelen. Ik heb zelf ooit wel wat piano geleerd, maar op een dag toen mijn lerares overleed was het met mijn pianostudie ook voorbij. Maar rondom mij viel er wel wat muziek te beleven. Mijn oom en tante bezaten piano's en ook een groot harmonium met talrijke registers".

Het Hammondorgel draagt het serienummer 5677. Op de website van Tonewheel General valt te lezen dat het instrument gebouwd werd in 1937. De Hammondorgels werden ook door het Amerikaans leger naar Europa gebracht en gebruikt in de veldkapellen en de bars. Er werd een speciaal model gebruikt voor de netfrequentie van 50 Herz, terwijl in de States 60 Hz de standaard was.

Zo'n oldtimer vergt behoorlijk wat aangepaste herstellingen.

Leuven Orgelt & Beiert

Op zaterdag 19 mei beleeft Leuven een memorabel muzikale dag. De hele stad staat in het teken van orgels en beiaarden en zo wordt de zomer vrolijk op gang getrapt.

Vanaf 8u.30 kan je op diverse plekken in de stad draaiorgels aan het werk horen. Het zal straten en pleinen opvrolijken met leuke populaire deuntjes.

Om 10 uur start in de Predikherenkerk het programma 'Orgel for kids', een project met Koen Pauly bedoeld voor kinderen tot 10 jaar.

In de Geertruikerkerk start om 12 uur een lunchconcert 'Orgel en Hop' met Wouter Dekoninck en Fred Brouwers. Mei is overigens de biermaand in Leuven en met 'Dekoninck' en 'Brouwers' moet dat zeker lukken.

Om 13 uur kan je reserveren voor een orgellunch in Convento Wijnbistro (reserveren is een must op 0468 51 71 35).

Om 14 uur start een orgel- en beiaardwandeling. In de Sint-Geertruikerkerk draait het oprogramma rond orgel en taiko. In de Sint-Jozefkerk staan orgel en elektrische gitaar op het programma, in het SLAC/Conservatorium spelen slagwerk en het pas geïnstalleerde Hammondorgel uit 1937 en in de Predikherenkerk wordt het programma HipOrgue opgezet, waar alles draait rond orgel en hiphop.

Aan dit heel divers programma werken diverse artiesten mee, met o.a. Gero Körner, Joep Van Leeuwen, Yves Senden, Pieter Senden, Serge Schoonbroodt, vier hiphopdancers, taikodrummers, Marc Van Eyck en Philippe Beullens.

CONSERVATORIUMDIRECTEUR
CATHÉRINE LEGAËY:
"DRIEDUBBEL BLIJ"

Ook voor Cathérine Legaey, voorzitter van de vzw Crignon die 'Leuven Orgelstad' overkoepelt, is 2018 een wel heel bijzonder instrumentenjaar. Legaey is ook directeur van het SLAC/ Conservatorium in Leuven.

"Eerder op het jaar mochten we met een fel gesmaakt lerarenconcert onze twee nieuwe vleugels inhuldigen, piano's die tot de absolute wereldtop behoren en die we met een delegatie van ons conservatorium zelf konden gaan uitkiezen in het atelier van Steinway & Sons in Hamburg. Dat was de kers op de taart van de aankoop van 9 piano's Yamaha en 9 piano's Kawai. In 2019 komen er van elk nog eens 3 stuks bij. Een realisatie waarvoor we de stad en cultuurschepen Denise Vandevort bijzonder dankbaar zijn. Ik weet dat tal van andere conservatoria ons dit benijden. Ook vanuit de lerengroep krijgen we opvallend enthousiaste opmerkingen".

"En nu het origineel Hammondorgel daar nog bovenop. Dat we zo'n historisch instrument in onze slagwerkklas kunnen gebruiken, maakt het voor onze leerlingen een unieke klankervaring. Je zal dit soort instrumenten niet snel in een andere muziekopleiding aantreffen."

LEUVEN ORGELSTAD 2018 PROGRAMMA

VRIJDAG 18 MEI OM 20.00U

Young Organist Award Leuven 2018

LUCA School of Arts Campus Lemmens

Prijs: 12 euro (basisprijs), 9 euro (studenten/+65), 6 euro (cultuurkaarthouders)

Tickets: concerten@luca-arts.be

ZATERDAG 19 MEI

Leuven Orgelt & Beiert

Op meerdere locaties binnen Leuven

Tickets: info@leuvenorgelstad.be of 0499/31.70.08

Vanaf 8.30u – **Draaiorgels** op diverse locaties

Vanaf 10.00u – **Orgel for kids** in Predikherenkerk

Om 12.30u – **Lunchconcert 'Orgel & Hop'** in Sint-Geertruikerkerk

Om 13.00u – **Orgellunch** in Convento Wijnbistro

Om 14.00u – **Orgel- en beiaardwandeling** start in Sint-Geertruikerkerk

ZATERDAG 13 OKTOBER

Orgelreis 2018

Mons / Bergen

Prijs: 78 euro (basisprijs), 70 euro (-18/+65)

Tickets: info@leuvenorgelstad.be of 0499/31.70.08

Redactie: Catherine Legaey, Marjan Bosmans, Stéphane Godfroid – Ontwerp: Anton Lecoock – VU: Cathérine Legaey
'Leuven Orgelt' is een uitgave van vzw Crignon – Meer info op www.leuvenorgelstad.be of via info@leuvenorgelstad.be

ELKE VRIJDAG VAN 18 MEI T.E.M 30 JUNI
EN 1 SEPTEMBER T.E.M 12 OKTOBER OM 12.30U

Orgel-op-vrijdag / Marktconcerten

Kapel Romaanse poort

Gratis, reservatie niet verplicht

Vrijdag 18 mei – **Luc Ponet en Nele Vertommen**

Vrijdag 25 mei – **Momoyo Kokubu**

Vrijdag 1 juni – **Leon Kerremans**

Vrijdag 8 juni – **Ad van Sleuwen en Fien van Dingenen**

Vrijdag 15 juni – **Dana Hemelaer**

Vrijdag 23 juni – **Koen Pauly**

Vrijdag 30 juni – **Luc Ponet en Peter Merckx**

Vrijdag 7 sept. – **Kees Van Houten**

Vrijdag 14 sept. – **Christine Moraal**

Vrijdag 21 sept. – **Jan van de Laar**

Vrijdag 28 sept. – **Christian Vaillant**

Vrijdag 5 okt. – **Mattijs Louwye**

Vrijdag 5 okt. – **Luc Ponet en David Burn**

ZATERDAGEN 21 JULI, 28 JULI,
4 AUGUSTUS EN 11 AUGUSTUS OM 15.00U

Zomerconcerten 'Orgel+'

Predikherenkerk

Prijs: 5 euro, reservatie niet verplicht

Tickets: info@leuvenorgelstad.be of 0499/31.70.08

Zaterdag 21 juli – **Luc Ponet + Dirk Vandaele en Marianne Herssens**

Vrijdag 28 juli – **Francesco di Lernia + Carlo Torlontano**

Vrijdag 4 aug. – **Jonathan Dimmock + Rex Richardson**

Vrijdag 11 aug. – **Ignace Michiels + Mathias Schlubeck**



UIT PAS

WWW.LEUVENORGELSTAD.BE